

розкриття потенціалу інституцій громадянського суспільства, забезпечення більш активної участі громадян в роботі публічної адміністрації, а також підвищення відповідальності та підзвітності влади, побудови сучасної демократичної системи публічного управління.

6. Залучення громадськості до антикорупційної діяльності в лавах поліції, що передбачає активізацію громадських організацій та окремих громадян не лише в частині моніторингу дотримання прав і свобод людини правоохоронними структурами, але й у формуванні системи антикорупційних засобів.

Список використаних джерел

1. Побережний В.В. Сутність та причини корупції в системі органів державної влади. URL: http://academy.gov.ua/ej/ej_12/txts/10pvvodv.pdf.

2. Шатрава С.О. Запобігання корупції в діяльності органів Національної поліції як необхідна складова антикорупційної політики держави. *Форум права.: електрон. наук. фахове вид.* 2017. № 5. С. 427-434. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2017_5_67.pdf.

3. Собакарь А.О. Забезпечення законності та дисципліни в діяльності органів публічної адміністрації: монографія. Донецьк: ДЮО МВС України, ПП «ВД «Кальміус», 2013. 253 с.

4. Правозахисник Олег Мартиненко: «Корупція в поліції починається із першої чашки безкоштовної кави». URL.: <https://ccl.org.ua/news/pravozahysnyk-oleh-martynenko-koruptsiya-v-politsij-i-pochynaj-etsyia-iz-pershoj-i-chashky-bezkoshtovnoj-i-kavy/>.

5. Закон України від 2 липня 2015 р. «Про Національну поліцію». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.

6. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» від 14.10.2014 р. URL.: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>.

7. Наказ МВС України від 22 лютого 2019 р. № 121 «Про затвердження Антикорупційної програми Міністерства внутрішніх справ України на 2019 рік». URL: https://mvs.gov.ua/ua/pages/Antikorupciyna_programa_MVS_na_2019_rik.htm.

Луговий Ігор Олександрович, доцент
кафедри поліцейського права Національної
академії внутрішніх справ, кандидат
юридичних наук, доцент

АСПЕКТИ АНТИКОРУПЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В УКРАЇНІ

Актуальність дослідження питання запобігання корупції в діяльності органів Національної поліції України перебуває у площині багатьох чинників, але одним з основних виділяється недосконалість механізму формування у поліцейських такої загальнокультурної компетенції як навички антикорупційної поведінки, які повинні

виробитись, в першу чергу, в результаті антикорупційного навчання в різних його формах.

Боротьбу з корупцією кожна держава веде по-своєму. Спроби об'єднати свої зусилля з метою протидії глобальній загрозі були зроблені в 2003 році, коли була прийнята Конвенція ООН проти корупції. Відповідно до ст. 6 Конвенції, кожна Держава-учасниця забезпечує, згідно з основоположними принципами своєї правової системи, наявність органу або, у належних випадках, органів, які здійснюють запобігання корупції за допомогою таких засобів, як розширення та поширення знань з питань запобігання корупції [1].

Одним з важливих напрямків в реалізації тогочасної стратегії антикорупційної політики відповідно до Закону України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» [2] визнано антикорупційне навчання. Стратегія передбачала необхідність забезпечити регулярне навчання службовців з питань етики та дотримання антикорупційних вимог; запровадити здійснення на постійній основі підвищення кваліфікації осіб, уповноважених на виконання функцій держави та органів місцевого самоврядування з питань запобігання корупції та етичних стандартів поведінки з урахуванням можливості запровадження електронної системи оцінки знань з цих питань. Його мета - спеціалізоване навчання і виховання кадрів з питань запобігання корупції, формування у них антикорупційного світогляду, а також підвищення рівня самосвідомості та правової культури.

Системна робота з роз'яснення основних положень антикорупційного законодавства, проведення тренінгових навчальних курсів для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування є запорукою успішного застосування превентивних антикорупційних заходів [3].

На думку дослідників організації Transperensy International, сутність антикорупційного навчання полягає у вихованні такого світогляду, в якому корупційний вчинок вважається не нормою, а маргінальним і викликає громадський осуд.

Концепція антикорупційного навчання включає в себе два рівні: базова освіта (загальне - орієнтоване на громадянина будь-якого віку, статусу, професії, засноване на засвоєнні навичок суспільно схвалюваної правової поведінки і його пропаганді) і професійну освіту (специфічне, передбачає запобігання корупції, протидія їй, тобто підготовку фахівців, чия професійна діяльність безпосередньо пов'язана з охороною і захистом публічного порядку, протидією злочинності). Професійне антикорупційне навчання орієнтоване в першу чергу на працівників правоохоронних органів.

Так, відповідно до Правил етичної поведінки поліцейських, поліцейські зобов'язані неухильно дотримуватись антикорупційного законодавства України, обмежень, пов'язаних зі службою в

Національній поліції України, визначених Законами України «Про Національну поліцію», «Про запобігання корупції» та іншими актами законодавства України Г41.

Безперечно, щоб дотримуватись відповідних норм і правил поведінки їх потрібно знати, що досягається, в першу чергу, через освітній процес.

Антикорупційне навчання поліцейських - найбільш ефективний і перспективний напрямок запобігання корупції. Мета освітніх антикорупційних програм - це свідомо визначені очікувані результати, яких прагне досягти суспільство, держава за допомогою сформованої системи освіти в цілому, на даний час і в найближчому майбутньому.

Поліцейський в силу виконання своїх обов'язків найбільш схильний до впливу корупціогенних чинників, внаслідок чого його освітній рівень у сфері запобігання та протидії корупції повинен постійно підвищуватися.

Необхідність навчання поліцейських основам антикорупційного законодавства підтверджується положеннями, закріпленими в Стандарті професійної (професійно-технічної) освіти за професією «Поліцейський».

Відповідно до змісту загальнопрофесійних компетентностей поліцейський повинен:

- знати: зміст основних положень антикорупційного законодавства; перелік суб'єктів відповідальності за корупційні правопорушення, спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції; обмеження щодо використання службового становища суб'єктами відповідальності за корупційні правопорушення;

- уміти: дотримуватися вимог антикорупційного законодавства, визначати потенційні форми вияву корупційних діянь і реагувати на них у межах своїх повноважень [5].

Маємо відзначити, що антикорупційне навчання в системі підготовки поліцейських повинне здійснюватися не тільки у практичних працівників органів поліції, а й у курсантів і слухачів закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання МВС України, як правило, на старших курсах в тісній взаємодії з іншими дисциплінами [6, с. 12-14].

Але, під час навчання курсанти здійснюють вивчення антикорупційних норм лише в рамках окремих дисциплін.

Наприклад, відповідно до навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра з галузі знань «Право» (08) за спеціальністю «Право» (081) передбачено вивчення ряду навчальних дисциплін та спецкурсів під час вивчення яких частково піднімаються питання запобігання корупції в діяльності поліцейського. Зокрема: адміністративне право і процес; судові та правоохоронні органи України; кримінальне право; кримінологія; оперативно-розшукова діяльність; адміністративна діяльність тощо.

Інтеграція антикорупційного навчання в системі підготовки курсантів і слухачів закладів вищої освіти із специфічними умовами

навчання МВС України повинна починатися із включення в освітні програми вищих закладів освіти розділів антикорупційного змісту, і це буде перший етап. Другим етапом такої інтеграції повинно стати формування і реалізація в системі вищої професійної освіти спеціальних курсів антикорупційної спрямованості. Наприклад, це може бути спеціальний курс «Основи антикорупційної поведінки поліцейських» відповідно до кваліфікаційних вимог, що пред'являються до випускників.

І такі починання вже є. Зокрема, в Національній академії внутрішніх справ для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр» галузі знань 26 «Цивільна безпека» за спеціальністю 262 «Правоохоронна діяльність» запроваджено для вивчення спецкурс «Засади запобігання та протидії корупції» загальним обсягом 30 академічних годин.

Головна ідея антикорупційного навчання в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України полягає в прагненні мінімізувати або виключити умови, що стимулюють вчинення поліцейськими потенційно корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень

Список використаних джерел

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції
Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції від 31.10.2003 р.
URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16.

2. Закон України «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки» від 14.10.2014 р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1699-18>.

3. Рішення Національного агентства з питань запобігання корупції «Про затвердження Методичних рекомендацій для тренерів щодо проведення антикорупційних навчань» 22.09.2017 № 738 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0738884-17>.

4. Наказ МВС України від 09.11.2016 № 1179 «Про затвердження Правил етичної поведінки поліцейських». иЯВ: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16>.

5. Про затвердження Стандарту професійної (професійно-технічної) освіти за професією «Поліцейський»: наказ МОН України від 21.06.2018 № 669.

6. Губарева Т.І. Виховна функція в юридичній освіті в світлі антикорупційної політики. *Юридична освіта і наука*. 2013. № 3. С. 12-14.